

Kulturförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2022-03-08

Diarienummer:
KTN-2021-00716

Handläggare:
Tove Otterclou Anna Ehn Annika Norell

Konstprogram för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** godkänna upprättat förslag till konstprogram för konstnärlig gestaltning inom projektet Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund.

Ärendet

För området Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund har ett övergripande konstprogram tagits fram. Temat *Fred, siktlinje och kulturarv* har tagits fram ur dialoger och platsens historia. Konstprogrammet ska ligga till grund för konstnärliga gestaltungsprojekt i området vilka fördjupas i uppdragsbeskrivningar och kravspecifikationer. Området är aktuellt för omdaning och därigenom för konstnärliga projekt.

Beredning

Arbetet med konstnärliga gestaltningar i detta område är en del av ett långsiktigt arbete. Konstprogrammet fungerar som ett inledande steg i processen. Många aktörer finns i området och konstprogrammet ger en övergripande blick över området, platserna och dess historik. Varje del av området hänger ihop med helheten. De framtagna temana speglar hela området. I den detaljerade investeringsbudgeten finns förslag på att avsätta medel för offentlig konst för åren 2024 till 2026. Omdaningar och utveckling som sker i området både utomhus i parkområden och inomhus inom olika verksamheter föranleder förslag till ny offentlig konst. Konstprogrammets roll är att vara en plattform och utgångspunkt för konstprojekt. Dessa följer andra aktiviteter i

området såsom stasbyggnadsförvaltningens projekteringar men kan också för egna initiativ i området. Varje projekt får då en uppdragsbeskrivning som utgår från konstprogrammets övergripande tema men med en fördjupning och ett förtydligande för den aktuella platsen och konstuppdraget.

Föredragning

Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund utgör några av Uppsalas mest historiska och upplevelsetäta områden. Uppsala kommun vill öka attraktiviteten för området och utveckla det till en plats som människor vill upptäcka och vistas i. Här är offentlig konst en viktig del, både genom den konst som redan finns och genom den konst som kan skapas i framtiden. Platserna utgör också en del av ett större sammanhängande grönområde i centrala Uppsala. Under de kommande tre åren, med start 2022, kommer ett historiskt centrum att etableras i Uppsala slott. Det blir en verksamhet inom kulturförvaltningens avdelning Konst och kulturarv. I slottet kommer också Uppsala konstmuseum att utveckla sin verksamhet.

För slottsområdet projekterar Statens fastighetsverk för förbättringar av terrasser och gradänger med tillhörande trappa som leder ned mot Botaniska trädgården. Omdaning förväntas inledas under år 2023 och pågå i 2–3 år. För Odinslund planerar stadsbyggnadsförvaltningen att rusta upp parken och till viss del återskapa tidigare utformning. Under år 2023 färdigställs projektering och entreprenad. Planen är att parken kommer att färdigställas under år 2024.

För framtagandet av konstprogrammet har dialog förts med verksamheter i och kring området, såsom Länsstyrelsen, Uppsala universitet, Upplandsmuseet, Statens fastighetsverk, Riksantikvarieämbetet och Uppsala konstmuseum. Utifrån dialogerna och platsens historia har temat *Fred, siktlinjer och kulturarv* tagits fram. Området bär ett kulturarv av personer och platser som utgör en betydande del av Uppsalas historia som fredsstad och dess historia av konflikter. Området har tydliga siktlinjer som även dessa härbärgerar ett starkt kulturarv med kröningsstråk, vägen fram till Kung Jans port och Drottninggatan. Områdets grönområden är varierade med parkområden med öppna ytor, kuperade delar och branta sluttningar och med Odinslunds karaktäristiska pelarsal av träd.

Konstprogrammet är ett dokument som ska användas som underlag för planering av konstnärliga gestaltningar i närtid och för framtiden. Konstprogrammet ska även användas som underlag för fortsatta och fördjupade dialoger med invånare i samband med kravspecifikationer och uppdragsbeskrivningar som tas fram för varje specifikt konstnärligt projekt. I dessa uppdragsbeskrivningar förtydligas uppdraget och beskrivning av den aktuella platsens särskilda förutsättningar och möjligheter. De konstnärliga gestaltningarna kommer att bli en del i kvaliteterna för området. De kan också fungera identitetsskapande och som reflektioner över miljön, platsens historia och den konst som redan finns i området. Urval av konstnärer, process och genomförande av gestaltningsuppdragen följer Uppsala kommuns riktlinjer för arbete med offentlig konst.

Konstprogrammet kan också användas som underlag vid tillfälliga utställningar och projekt i området.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagen fördelning av investeringsbudget för en första konstnärlig gestaltning för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund planeras för åren 2024-2026 och kommer att rymmas inom kulturnämndens budgetram för offentlig konst.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse
2. Bilaga 1: Konstprogram för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund
3. Bilaga 2: Fastighetsägare, dialogparter, konstverk i området och närområdet, länkar till källor
4. Bilaga 3: Kartbilaga

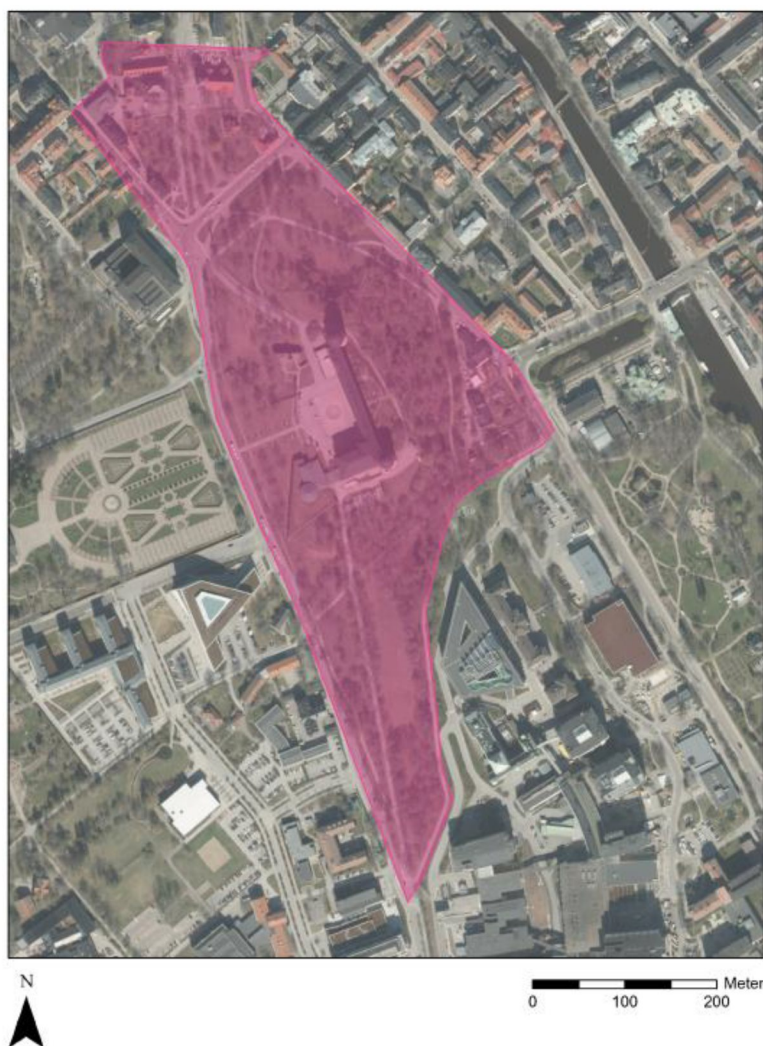
Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturförvaltningen
Konstprogram

Handläggare:
Tove Otterclou
Anna Ehn
Annika Norell

Konstprogram för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund



Innehållsförteckning

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst	2
Bakgrund	3
Konstprogrammets områden	3
Tema "Fred, siktlinjer och kulturarv"	3
Fred	3
Siktlinjer.....	4
Kulturarv.....	5
Förutsättningar för konstnärlig gestaltning	6
Dialog i arbetet med konstprogrammet.....	7
Kriterier och platser för konst.....	8

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst

Kulturnämnden ansvarar för kommunens konstnärliga gestaltningsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Inom kulturförvaltningen ansvarar enheten för offentlig konst för konstnärliga gestaltningsprojekt i utomhus- och inomhusmiljö, konstinköp vad gäller konst avsedd för offentliga miljöer i Uppsala kommun, förvaltning av den offentliga konsten samt pedagogiskt förankringsarbete kring den offentliga konsten. Genom Uppsala kommuns styrdokument, Mål och budget, samt kulturnämndens verksamhetsplan anger de förtroendevalda politikerna de övergripande målen samt de ekonomiska ramarna för den offentliga konsten. Konstärenden, där konstnärliga bedömningar ingår, hanteras och verkställs av sakkunniga tjänstepersoner inom kulturförvaltningen.

Konstprogram

Konstprogrammet är ett övergripande dokument som beskriver förutsättningarna för de konstnärliga insatserna med utgångspunkt i Mål och budget, kulturnämndens verksamhetsplan och beslut om investeringsmedel för konstnärlig gestaltning. Det handlar om förutsättningar, process, riktning, platser och offentlig konst i dynamiskt samspel med den aktuella platsen. Konstprogrammet formulerar övergripande inriktning, platser och kriterier. Programhandlingen beskriver också hur kommunen arbetat eller planerar att arbeta med dialoger med invånare samt plan för samverkan med exempelvis befintliga, fastighetsägare, bolag och/eller byggaktörer.

Beslutsprocessen

Enligt Uppsala kommuns modell för arbetet med offentlig konst tar kulturnämnden beslut om konstprogram enligt beslutad delegationsordning, därefter är programhandlingen utgångspunkten för planerade konstnärliga uppdrag i det aktuella området eller projektet. Utifrån konstprogrammets inriktning och kriterier tas specifika uppdragsbeskrivningar och kravspecifikationer fram för olika delprojekt. Denna process ligger till grund för planerade urvalsarbeten och/eller öppna utlysningar för konstnärliga uppdrag. Kulturförvaltningens sakkunniggrupp beslutar om konstnärer som får konstnärliga skissuppdrag. Kulturnämnden beslutar om konstnärliga gestaltningsuppdrag i enlighet med beslutad delegationsordning.

Bakgrund

Konstprogrammet omfattar delar av Uppsala inom området Fjärdingen. Inom området kommer Uppsala konstmuseum under de närmaste åren att utveckla sin befintliga verksamhet och ett historiskt centrum kommer att ta form fram till år 2024. Även parkområdet runt slottet kommer att utvecklas för att göra det mer tillgängligt och attraktivt. Konstprogrammet kommer att ligga till grund för konstnärliga gestaltningar i området i samband med områdesutveckling eller i samband med andra fristående initiativ.

Området har en omfattande historia och texter kring detta återfinns i bilagor. I arbetet med konstprogrammet har enheten för offentlig konst genomfört ett flertal dialoger med representanter för olika verksamheter, se vidare under rubriken *Dialog för konstprogrammet*.

Konstprogrammets områden

De områden som konstprogrammet omfattar är Slottsparken med Uppsala slott, Slottsbacken, Tornerparken och Slottsträdgården, Slottsträdgården med Veteranparken samt Odinslund. Här finns ett stort antal byggnadsminnen och platsen i stort är ett viktigt kulturarv. Områdets parker rymmer nära 500 träd. Med naturmarken inräknad finns här över 800 träd. Grönområdena ingår i ett större sammanhängande parkområde som utgör ett viktigt rekreatiionsstråk för invånare och besökare. Konstprogrammets olika områden skiftar i karaktär men har stark beröring med varandra.

Tema ”Fred, siktlinjer och kulturarv”

Med avstamp i platsen, dialogerna och platsens historia har övergripande teman tagits fram för konstprogrammet: Fred, siktlinjer och kulturarv. Temana går igen i alla områden som omfattas av konstprogrammet. Temana belyser platsens karaktär och blir utgångspunkt för konstnärliga gestaltningar. Området är unikt och ingår i riksintresset Uppsala stad och har över tid starkt präglats av aktörerna kyrkan, centralmakten och universitetet. Området bär på historier om människor och händelser. Även om platsen är starkt präglad av kulturhistoriska miljöer och byggnader med lång kontinuitet, så är ett genomgående drag i området *förändring*. Det sker hela tiden förändringar. Nya saker tillkommer och andra försvinner. Platser och byggnader har byggts upp och försvunnit, bytt ägare och funktion. På denna plats finns många lager och synvinklar, även inom en och samma tidsepok. Genom ny forskning och utvecklade perspektiv ges också miljöer, byggnader och symboler nya betydelser och associationer.

Fred

Platsen kring Uppsala slott har en historia präglad av fred och konflikter. Uppsala slott är ursprungligen byggt för att fungera som en militäranläggning. Bastionerna var det första som anlades när slottet kom till och är regelrätta försvarsverk. Området har under långa perioder varit en militär anläggning, en plats för konflikt, försvar och en

symbolisk manifestation av militär förmåga. Uppsala slott har varit viktig i militärstrategiska sammanhang, bland annat på 1600-talet under Gustav II Adolfs tid. I området har strider ägt rum. Stor plats i historieskrivningen har Sturemorden som ägde rum år 1567 fått, liksom Långfredagsslaget år 1520.

Idag är platsen även associerad med fred. Fredspristagare som Dag Hammarskjöld och Nathan Söderblom finns uppmärksammade i området, och delar av platsen finns med i det så kallade Fredsstråket där konstverk berättar om fred ur olika perspektiv.

Demokrati, folkbildning, gemensamma offentliga rum och mänskliga rättigheter är några av områdets kännetecken. Alva Myrdal är en av fyra mottagare av Nobels fredspris med koppling till Uppsala och den enda som inte är representerad genom konstnärlig gestaltning i kommunen.

Kyrkan, centralmakten och universitetet är tre av grundpelarna i Uppsalas historia. Dessa tre maktfaktorer finns manifesterade i området genom storslagna byggnader och har gjort tydliga avtryck på platsen. Makt kan ofta ha en negativ konnotation, men det finns andra dimensioner av makt. Det kan även utgöra ett skydd och en trygghet. Slottets grundfunktion är skydd. För kungamakten, men också för befolkningen och för landet. Makten synliggörs till exempelvis på borggården genom skulpturen av Gustav Vasa. I andra delen av borggården finns kopplingen till temat fred genom minnesmärket "Dag" som gestaltar Dag Hammarskjöld, en person som under sin tid som generalsekreterare i FN agerade som fredsmäklare och -förhandlare i konflikter världen över

En rad konstverk finns i området, representerande bland annat teman som demokrati, fredsarbete, rasbiologi, Gluntarnas sångartradition och studentlivet. Vad finns ännu inte representerat? Vad kan konsten ytterligare tillföra?

Platsen rymmer den identitetsskapande Uppsalasiluetten med domkyrkan och slottet. De utgör viktiga landmärken med skyddade siktlinjer i detaljplanen för området. Institutionerna och byggnaderna som finns här och i närområdet är starka representanter för stadens identitet. Uppsala identifierar sig också som fredsstad genom att uppmärksamma fredsfrågor, museet Fredens hus och Uppsala universitets arbete inom Institutionen för freds- och konfliktforskning. År 2014 uppmärksammade Uppsala Sveriges 200 år av fred genom Fredsåret där en av aktiviteterna var initierandet av konstverket Child carrying wings av Knutte Wester.

Kunskap är makt men kan också stå för gemenskap, kollektivt ägande, bevarande och förvaltande. Här finns lärosäten med gemenskap i det kollektiva uppbyggandet av samhällsbärande undervisning och funktioner. Kunskap är en förutsättning för att upprätthålla en demokrati och i förlängningen bevarandet av fred.

Siktlinjer

Uppsalas silhuett med slottet och domkyrkan syns på långt håll. Dessa siktlinjer är som tidigare nämnts skyddade och utgör en stark och tydlig del av Uppsalas identitet. Andra riktningar i området är till exempel det så kallade Kröningsstråket mellan slottet

och domkyrkan. Den långsträckt siktlinjen längs Drottninggatan från Carolina Rediviva ut mot Vaksala binder ihop stad och landsbygd. Vägen från Kung Jans port i slottets södra del ansluter till den sju kilometer långa Dag Hammarskjölds väg, som tidigare hette Stockholmsvägen, med riktning mot Stockholm och Stockholms slott. En annan siktlinje är mittaxeln i Botaniska trädgården mellan Orangeriet Linneanum och slottets borggård. Mot öster sträckte sig Slottsträdgården med Ruddamm, nuvarande Svandammen, och fågelhus, platsen för nuvarande Konditori Fågelsången och vattenkälla för brunnsdrinkande, nuvarande Slottskällan. Trädgårdsgatan hade tidigare en mer östlig sträckning nära Fyrisån och utgjorde gränsen för slottsträdgården.

Siktlinjer kan även vara blicken bakåt mot historien och mot framtiden. Med utgångspunkt i platsens omfattande och betydelsefulla kulturhistoria kan samhällets vägval och konflikter skönjas. Från Uppsala slott finns en av Uppsalas bästa utsikter. Här erbjuds överblick och överskådlighet. De geologiska förutsättningarna som bildat åsen skapar ett rekreationsområde som är topografiskt unikt i Uppsala. Här samlas invånare vid högtider under året som studentexamen, för att se fyrverkerier eller höra Allmänna sången på Valborg. Vid firandet av sista april rör sig tusentals studenter och andra firande nerför Carolinabacken i en enda stor massrörelse. I dag utgår flera idrottseven från borggården, och många spontanidrottar i kringliggande parkområden. Från Odinslund utgår idag processions- och demonstrationståg. Tidigare utgick de från Carolinaparken, en av Sveriges första offentliga parker. I hela området finns också den vardagliga rörelsen som utgörs av alla de människor som rör sig på väg till arbete, skola, upplevelser och annat, eller som vistas i området för vila och rekreation.

Kulturarv

Platsen är starkt präglad av skyddade byggnadsminnen som omfattas av kulturmiljölagen. Hela Uppsala stad klassas som ett riksintresse, varav detta område kan ses som särskilt identitetsbärande och historiskt. Det är en unik plats i ett unikt sammanhang idag, och på sikt kommer platserna kunna bli än mer unika, som kulturarv att förvalta och förmedla till kommande generationer. Området är en bärare av kulturarvet som finns i berättelserna och kulturmiljön synliggörs genom estetiken i både naturmiljöernas utformning och byggnadernas arkitektur och uttryck. Området används i många sammanhang för representation. Här hålls middagar, mottagningar och ceremoniella ritualer och området utgör representativa miljöer både för kyrkan, staten, universitetet och kommunen. Platsens historia kan förmedlas genom berättelser om personer och deras öden. Varje tid har sina förgrundsgestalter och symboler. Vem eller vad är inte representerat, vad vill vi idag ska kunna ta plats och synas genom konsten?

Grönområden är en viktig del av områdets kulturarv. Kulturlandskapet är tuktat, kanske tydligast längs mittaxeln inne i Botaniska trädgården. Odinslund har sin pelarsal av träd på grusmark planterade av Carl von Linné och Tornerparkens södra dunge av bokar har en lundliknande biotop. Mot väster sträcker sig en slänt av kullar och mot öster sluttar en förvildad slänt brant ner mot Nedre Slottsgatan som hålls i

schack av fåren. Träd och gröna områden som stadens lungor ger också en viktig miljöaspekt på kulturarvet och på ansvaret att behålla biologisk mångfald in i framtiden.

Det kollektiva minnet av en plats är viktig. Områdena i konstprogrammet utgörs av starka landmärken, mötesplatser och besöksmål. Området är som en kuliss för det liv som levts här genom tiderna. Nyårsfirande på borggården, Valborgsfirande i Carolinabacken och vid Gunillaklockan, begravningsprocessioner genom Odinslund. Här har människor firat och sørjt, hyllat och demonstrerat.

Förutsättningar för konstnärlig gestaltning

Att genomföra konstnärliga gestaltningar inom detta område kräver noggrann planering. Förändring av platser, områden eller byggnader som berörs av kulturmiljölagen och olika skyddsbestämmelser kopplade till statliga byggnadsminnen kräver ofta tillstånd från Statens fastighetsverk, länsstyrelsen och/eller Riksantikvarieämbetet. Riksantikvarieämbetets skyddsbestämmelser för Uppsala slott finns att ta del av i bilaga 2.4. Statens fastighetsverk arbetar utifrån ett vårdprogram som sammanfaller med stora delar av konstprogrammets område, och dessa finns i bilaga 2.1. Vid otydligheter är det statens bedömning som har företräde. För andra byggnadsminnen ansvarar Länsstyrelsen. Särskilda skäl kan ge tillåtelse att genomföra ingrepp i miljön, men dessa ska vara väl underbyggda och planerade i god tid. Det är viktigt att bevara kulturarvet och respektera kulturhistorien som ska skyddas på dessa platser. Samtidigt finns också möjlighet att genom konst bidra till att utveckla och förmedla kulturhistorien på dessa platser. Det är viktigt att ha en tät dialog med myndigheterna för att säkerställa att projekten kan fullföljas enligt plan. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen ska vara med genom hela processen.

Området omfattas av flera detaljplaner. Gällande detaljplan ska följas i arbetet med konstnärlig gestaltning. Här finns möjlighet kring samarbete med ansökning om tillstånd från aktuella myndigheter avseende ingrepp i miljön, samt möjligheten att följa med i en redan aktuell process med omdaning och upprustning. Det är också av vikt att beakta eventuella arkeologiska utredningar gjorda i området.

Konst i offentlig miljö kan ge nya synvinklar på en plats och bidra till att väcka intresse för dess historia. Den kan stimulera till samtal och ge möjlighet till reflektion. Konst kan också synliggöra och tydliggöra en plats. Den kan skapa mötesplatser, utveckla platsens identitet och vidareutveckla platsens unika karaktär. En oväntad upplevelse kan aktivera våra sinnen och ge oväntade upplevelser.

I arbetet med konst för Slottsparken, Slottsträdgården eller Odinslund ingår det i konstnärens uppdrag att utgå från den aktuella platsens karaktär och historik, men också eventuella omdaningar. För varje konstprojekt görs en fördjupad uppdragsbeskrivning och kravspecifikation.

Det är viktigt att konstnären ges fritt tolkningsutrymme, för att säkerställa konstnärlig frihet, att innehållet i konsten inte blir styrt och att den konstnärliga gestaltningen ska kunna vidhålla integritet.

Uppsala konstmuseums verksamhet i slottet samspelar med den offentliga konst som finns i området och bidrar med konstupplevelser. Här existerar redan en förbindelse och en relation mellan konsten och platsens kulturarv, historiska och antikvariska omständigheter. Området som omger konstmuseet är indirekt en förlängning av verksamheten. Runt konstmuseet behöver det finnas tomma ytor som kan användas för tillfälliga utställningar, evenemang och pedagogiska projekt. Borggården och området söder om slottet kan också användas för tillfälliga installationer som interagerar med konstmuseet och skapa riktningar och flöden mellan det som finns inne i museet och det som finns utanför.



Dialog i arbetet med konstprogrammet

Vid framtagandet av konstprogrammet har dialog förts med bland annat representanter från Länsstyrelsen, Uppsala universitet, Upplandsmuseet, Statens fastighetsverk, Riksantikvarieämbetet samt genom intern dialog inom avdelningen för Uppsala konst och kulturarv där Uppsala konstmuseum och historiskt centrum ingår.

Området är idag välbesökt men i dialogen har framhållits platsens stora potential till ökad attraktivitet och tillgängligt för alla som vistas och lever i Uppsala. Här kan offentlig konst vara en del och även ge en dimension till den verksamhet som bedrivs inne i Uppsala konstmuseum och historiskt centrum. Uppsala slott ses också som centrum i det statliga byggnadsminne som området ingår i. Dialogen har poängterat att om projekt initieras nära slottet är det lämpligt att på olika sätt skapa riktning och tematik för konsten som är i enlighet med den etablerade historiska miljön. I den pågående utvecklingen finns en riktning mot 1800-talsparkerna. Detta kan spela roll för vilka platser som föreslås för konst och vilka materialval som används vid permanent konstnärlig gestaltning. Mittaxeln beskrivs som mycket viktig i sammanhanget och är en betydande beståndsdel i området i stort. Den behöver tas i beaktande i hela området. I Botaniska trädgården är det viktigt att hålla mittaxeln fri. Överlag önskas en känslighet för den kringliggande miljön och en hållbarhet över tid.

Vidare har det i dialogerna framhållits att slottsmiljön är komplex ur flera perspektiv och att historien är viktig att förmedla och bevara med sin starka identitetsmarkör. Historien har visat på föränderlighet. Konstnärliga gestaltungsprojekt kan vara en

möjlighet att utforska förändringarna utan att nödvändigtvis göra ingrepp som förändrar det väsentliga i den historiska kontexten.

I planeringen kring ett grönområde behöver det finnas 100-åriga perspektiv. Vikten av att platsen är tillgänglig för enskilda besök och för evenemang har betonats. Att tillgängliggöra upplevelsen som parken erbjuder förordas. Det kan vara genom att låta den bli en kontemplativ plats med ett unikt utrymme i den centrala staden. Det kan också bli en social mötesplats som kan samla människor. Även i detta kan konstnärliga gestaltningar vara en del.

Den vardagliga rörelsen kring slottet är ett perspektiv som lyfts vid flera tillfällen i dialogerna. Genom de platser som beskrivs i konstprogrammet strömmar människor konstant. På väg i vardagen, på väg i livets alla skeenden. Konsten får gärna bidra till att få människor att stanna upp, få dem att upptäcka något nytt. Här kan den invanda promenaden till skolan få ett oväntat inslag, eller upptäcktsfärden i den nya staden en hållpunkt att samlas vid. Vägen från Domkyrkan genom Odinslund och upp mot slottsområdet är en sträcka har jämförts med Royal mile i Edinburgh, en väg kantad av institutioner och besöksmål. Det så kallade Kulturstråket som i Uppsala kommuns Innerstadsstrategi beskrivs som ett stråk som knyter samman några av Uppsalas mest attraktiva kulturmiljöer i en promenadvänlig slinga, kan utvecklas och tydliggöras, bland annat genom offentlig konst.

Drottning Kristina har i dialogerna lyfts som en särskilt viktig person för platsen. Det finns en önskan om att synliggöra drottningen med sin unika levnadshistoria och starka koppling till platsen. Här abdikerade hon innan hon lämnade makten och flyttade till Rom för att praktisera sin katolska tro. Hennes berättelse saknas i miljön. Det synliggör också frågan kring platsens representation. Vad och vilka är representerade här och vad är inte det? Det har också lyfts tankar om att konsten skulle kunna problematisera och kontextualisera bilder och motbilder av makt.

Dialog med invånare

I varje enskilt konstprojekt kommer dialog att föras och fördjupas med en för projektet specifikt tillsatt konstkommitté. Med en dialog skapas en möjlighet för invånare att komma med åsikter om aktuella konstprojekt. All dialog med invånare i konstprocessen är rådgivande, inte beslutande. Dialogens mål är att öka transparens och inflytande i processen. Dialogen kan föras dels vid framtagandet av kravspecifikation, dels av konstnären i skiss- eller gestaltningsskedet.

Kriterier och platser för konst

Offentlig konst för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund ska utgå från konstprogrammets teman *Fred, riktning och kulturarv* samt de specifika uppdragsbeskrivningarna som formuleras för de olika delprojekten. Konstnärlig frihet ska värnas genom hela konstprocessen och konstnären väljer själv hur hen förhåller sig till konstprogrammet och dess teman.

Viktigt är också att beakta spridning av både permanenta och tillfälliga verk, koncentrationen är stor på vissa platser. Parkområdet söder om slottet, inklusive

Tornerparken, har föreslagits som ytor för gestaltning. Det kan även finnas möjlighet att hitta ytor i samband med omdaning av terrasserna. Det är viktigt att projekt följer det arbete som stadsbyggnadsförvaltningen utför och att samarbeta med Statens fastighetsverk kring att hitta möjliga platser. Det kan också vara möjligt att finna platser för konst i närheten av gångstråk för att skapa upplevelser. Det har tidigare kommit önskemål om konstnärlig gestaltning i Veteranparken.

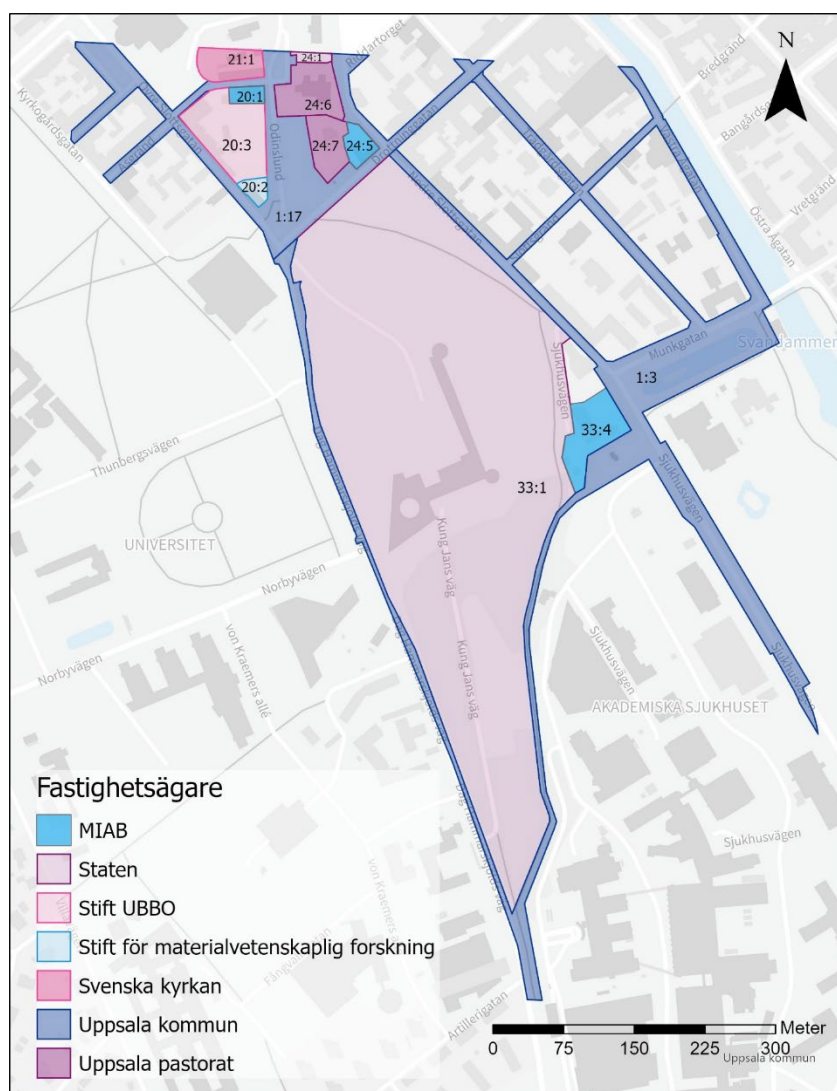
Det är av yttersta vikt att alla verk är anpassade till områdets förutsättningar, exempelvis de känsliga kulturlager som finns samt svårigheterna med att förankra i mark. Kulturmiljölagen ska tas i beaktande vid ingrepp i miljön. Mer information om detta finns i avsnitt "Förutsättningar för konstnärlig gestaltning".

Ekonomiska konsekvenser och tidplan

En årlig summa av Uppsala kommuns investeringsmedel avsätts för offentlig konst. Kulturnämnden beslutar om detaljerad fördelning av investeringsmedlen. Konstnärliga gestaltungsuppdrag under 1 mnkr hanteras på delegation av kulturförvaltningens enhet för offentlig konst och konstprogram tas vidare till kulturnämnden som anmälningsärende. Projektledaren från kulturförvaltningen gör kontinuerliga avstämningar avseende budget, planering och tidplan med konstnären. Dialog förs med konstnären om hållbarhets samt miljöaspekter rörande konstverket. Delegationsärenden hanteras liksom övriga konstprojekt enligt Uppsala kommuns Riktlinjer för arbetet med offentlig konst. Anskaffning av konst sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling.

Föreslagen fördelning av investeringsbudget för en första konstnärlig gestaltning för Slottsparken, Slottsträdgården och Odinslund ryms inom kulturnämndens budgetram för offentlig konst och planeras för åren 2024-2026.

2.1 Karta över fastighetsägare i området



2.2 Dialogparter

Göran Enander, landshövding, Länsstyrelsen

Tomas Lewan, slottsarkitekt, Statens fastighetsverk

Greger Bulow, förvaltare Uppsala slott, Statens fastighetsverk

Daniel Werkmäster, enhetschef, Uppsala konstmuseum

Rebecka Wigh Abrahamsson, intendent, Uppsala konstmuseum

Agnetha Pettersson, bebyggelseantikvarie, Upplandsmuseet

Kristin Windolf-Granberg, präst och domkyrkokomminister, Svenska kyrkan

Johan Aspfors, handläggare för statliga byggnadsminnen och riksintressen, Riksantikvarieämbetet

Tony Bjuhr, förvaltare Dekanhuset, Statens fastighetsverk

Mikael Ahlund, museichef Gustavianum, Uppsala universitet

Mats Block, trädgårdsdirektör vid Uppsala linneanska trädgårdar, Uppsala universitet

Anna Enberg, specialist Landskap och park, Statens fastighetsverk

Cecilia Wretling, förvaltare Botaniska trädgården, Statens fastighetsverk

Susanna Schumacher, projektledare, Historiskt centrum

Lena Ahlborg, VD, MIAB Förvaltning

2.3 Konstverk i området och i närområdet

Gustav Vasa av Bengt Erland Fogelberg, 1827

"Dag" av Charlotte Gyllenhammar, 2021

Monument över Gunnar Wennerberg av Theodor Lundberg 1911

Sångarprinsen, prins Gustav av Carl Eldh 1927

"Väggmålning, Berlin" av Erik Krikortz 2015

"Gatstenar, Warszawa" av Erik Krikortz 2015

Dag Hammarskjölds byst av Sven Lindhart 1966, replik i Slottsbacken 2005

"Fundament" av Jan Svenungsson 1998

"Glunten och Magistern" av Thomas Qvarsebo 1998

Obelisk av Jean Louis Desprez 1790, placerad i Odinslund 1833

"Nathan Söderblom" av Bror Hjorth 1932, uppförd 1993 (replik)

"Maadteraahkas döttrar" av Carola Grahn

2.4 Länkar till källor

Uppsala innerstadsstrategi, KLK

<file:///C:/Users/tove.otterclou/OneDrive%20-%20Uppsala%20kommun/uppsalas-innerstadsstrategi%20med%20anteckningar.pdf>

Riksintresse för kulturmiljövärden, Länsstyrelsen

[*uppsala-riksintresset.pdf \(raa.se\)](#)

Skyddsbestämmelser, Riksantikvarieämbetet

<https://bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/show/bilaga/showDokument.raa?dokumentId=21000001833969&thumbnail=false>

Vårdprogram, Statens fastighetsverk

[Uppsala slott slottsområdet vårdprogram 2005.pdf](#)

Upsala Darling, Upplandsmuseet och Uppsala konstmuseum

[upsala_darling_2017_.pdf \(uppsala.se\)](#)

Kulturmiljöanalys, Sweco

[5-b-kulturmiljoanalys-sweco-180223.pdf \(uppsala.se\)](#)

Detaljplan Kv. Ubbo, PBN

[Microsoft Word - 2 Planbeskrivning \(uppsala.se\)](#)

Översiktsplan 2016, KLK

[Översiktsplan 2016 - Uppsala kommun](#)



ODINSLUND

SLOTTSPARKEN

SLOTTSTRÄDGÅRDEN

VETERANPARKEN

TORNERPARKEN

AKADEMISKA

SJUKHUSET

0 25 50 100 150 200 Meter

Uppsala kommun